

ช่างถมฝีมือเอก : ความภูมิใจที่เรามี

ฉัตรชัย ศุกระกาญจน์

เครื่องถมเป็นงานศิลปหัตถกรรมที่คนไทยภาคภูมิใจ ในฐานะเป็นประดิษฐกรรมอันเกิดจากความประณีตและความคิดสร้างสรรค์ของคนไทยที่สั่งสมมานานกว่า ๕๐๐ ปี โดยมีแหล่งกำเนิดจากนครศรีธรรมราช เครื่องถมรูปพรรณต่างๆ เช่น แหวน กำไล ล็อกเก็ต มีด กล่องใส่ไม้จิ้มฟัน เครื่องเปี่ยน บันน้ำ พานรอง หีบทองลงยา ของบุหรี คาบฝักทอง นอกจากเป็นเครื่องประดับและเครื่องใช้ประจำบ้านของผู้มีฐานะแล้ว ยังกลายเป็นของที่ระลึกหรือเครื่องราชบรรณาการ สำหรับมอบแด่ราชอาคันตุกะของพระมหากษัตริย์ไทยมาหลายรัชสมัย

นี่คือผลงานของช่างถมฝีมือเอกแห่งนครศรีธรรมราช ที่ชาวเมืองภาคภูมิใจมาโดยตลอด ทุกครั้งที่กล่าวถึงเครื่องถม

ถ้าหากสืบสาวไปถึงประวัติ และผลงานของช่างถมในนครศรีธรรมราชแล้ว เราจะพบว่าช่างถมในนครศรีธรรมราชมีจำนวนมาก ผลงานของช่างถมเหล่านี้มีปรากฏอยู่เป็น ๕ ยุคดังนี้

๑. ยุคแรกเริ่ม

ยังไม่เป็นที่แน่ชัดว่านครจะได้รับการถ่ายทอดความรู้วิชาการทำเครื่องถมมาจากแหล่งใด บ้างก็เชื่อว่าได้รับความรู้มาจากชาวโปรตุเกสที่เข้ามาติดต่อค้าขายกับชาวนครในสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒ ในราว พ.ศ. ๒๐๖๑ บ้างก็เชื่อว่าชาวนครได้ประดิษฐ์สร้างสรรค์รูปแบบและคิดค้นเทคนิคการทำถมขึ้นเอง เพื่อใช้สอย

กันในครัวเรือนหรือในชีวิตประจำวัน จากนั้นจึงได้พัฒนาฝีมือขึ้นจนกลายเป็นเอกลักษณ์ประจำถิ่น ยุคนี้ถือเอา พ.ศ. ๒๐๖๑ เป็นปีเริ่มต้นยุค

ไม่มีหลักฐานหรือร่องรอยใดอันแสดงให้เห็นว่าผลงานเครื่องถมนครแต่ละชิ้นในอดีตเป็นฝีมือของช่างคนใดหรือสกุลใด รู้แต่เพียงว่าผลงานเหล่านี้มาจากช่างฝีมือนิรนามชาวนครศรีธรรมราช เป็นผลงานที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อใช้สอยในชีวิตประจำวันเป็นหลัก ความงามที่ปรากฏมิได้เกิดจากความประสงค์ส่วนตัวของช่างถมเพื่อแสดงออกทางศิลปะ แต่คงมาจากความเพียรพยายามของช่าง ที่ได้ฝึกฝนและผลิตงานนั้นซ้ำแล้วซ้ำอีกหลายชั่วคนจนกลายเป็นงานศิลปหัตถกรรมชั้นสูง ที่สะท้อนลักษณะพิเศษเฉพาะถิ่นหรือเอกลักษณ์ของถิ่นกำเนิด

๒. ยุคก้าวเดิน

เป็นยุคที่ช่างถมในนครศรีธรรมราชได้พัฒนาฝีมือขึ้นถึงระดับ "ศิลปหัตถกรรม" โดยถือเอา พ.ศ. ๒๒๐๐ เป็นปีเริ่มต้นยุคในพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชได้กล่าวว่า สมเด็จพระนารายณ์มหาราช มีรับสั่งให้เจ้าเมืองนครศรีธรรมราชจัดหาช่างถมที่มีฝีมือ เข้ามาทำเครื่องถมเพื่อส่งไปถวายเป็นราชบรรณาการแก่พระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๔ แห่งประเทศฝรั่งเศส และในเว.ไล่เสียกันก็โปรดเกล้าฯ ให้ช่างถมชาวนครทำกางเขนถม เพื่อให้ราชทูตไทยนำไปถวายปีป ณ กรุงโรม๒ ยุคนี้จึงถือได้ว่าเป็นยุคก้าวเดินของเครื่องถมและช่างถมเมืองนครโดยแท้

๓. ยุคราชสำนัก

ช่างถมชาวนครได้พัฒนางานถมมาอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ถือได้ว่าผลงานเครื่องถมได้กลายเป็นเครื่องราชูปโภคประจำราชสำนัก โดยมีเจ้าเมืองนครศรีธรรมราชในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น เป็นกำลังสำคัญในการอุปถัมภ์ช่างถมและเป็นกำลังหลักในการพัฒนาลวดลายฝีมือช่างถมในยุคนี้

เจ้าพระยานคร (น้อย) เจ้าเมืองนครศรีธรรมราชลำดับที่ ๓ ในสมัยรัตนโกสินทร์ นอกจากจะมีฝีมือทางการรบทัพจับศึกแล้วยังเป็นช่างทำเรือกำปั่นและช่างทำเครื่องถมฝีมือดี มีหลักฐานว่าเจ้าพระยาผู้นี้ได้เคยทำพระแท่นที่เสด็จออกขุนนาง และทำพระเสลี่ยงถวายสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว๓

เจ้าพระยานคร (น้อยกลาง) เจ้าเมืองนครศรีธรรมราชลำดับที่ ๔ เป็นผู้อุปถัมภ์ช่างถมคนสำคัญในนครศรีธรรมราช เล่ากันมาว่าเจ้าพระยาผู้นี้ได้ชักชวนช่างถมหลายคนเข้าไปอยู่ในวัง เพื่อสร้างงานถมขึ้น มีหลักฐานว่าช่างเหล่านี้ได้ร่วมกันทำพระเก้าอี้ถมอนุโลมจากพระแท่นและพานเรือพระที่นั่ง เพื่อถวายพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และในโอกาสที่กรุงสยามได้แต่งราชทูต (ซึ่งมีหม่อมราโชทัยเป็นหัวหน้าคณะ) ไปเจริญสัมพันธไมตรีกับประเทศอังกฤษ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวก็รับสั่งให้ช่างถมเมืองนครจัดทำเครื่องราชบรรณาการด้วยเครื่องถมไปถวายแด่สมเด็จพระนางเจ้าวิคตอเรียด้วย

เจ้าพระยาสุธรรมมนตรี (หนูพร้อม) เจ้าเมืองนครศรีธรรมราช ลำดับที่ ๕ ขณะดำรงตำแหน่งพระยานครศรีธรรมราช ได้เป็นแม่กองให้ช่างถมนครทำพระที่นั่งพุทธานถม (ซึ่งตั้งไว้ในท้องพระโรงกลาง) ถวายพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเมื่อทรงสร้างพระที่นั่งจักรีมหาปราสาทในพระบรมมหาราชวัง๔

อนึ่ง แม้ในสมัยปัจจุบัน ช่างถมนครก็ยังได้รับความไว้วางใจให้สร้างผลงานสุราชสำนัก ดังเช่นกรณี นายสันต์ เอกมหาชัย ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเคยเป็นผู้ประสานงานจัดหาช่างถมฝีมือดีในนครศรีธรรมราชจัดทำเครื่องถม ๓ รายการเพื่อถวายแก่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๒ คือ หีบบุหรีถมทอง (๒ ชิ้น) สำหรับพระราชทานแก่ประธานาธิบดีไอเซนฮาวร์ แห่งสหรัฐอเมริกา ๑ ชิ้นและแก่นายแพทย์ริสเบอร์ ซึ่งเป็นแพทย์ผู้ถวายการประสูติอีก ๑ ชิ้น ส่วนตั้ลับแบ่งถมทองนั้นสำหรับพระราชทานแก่นางพยาบาลในโรงพยาบาลบอสตัน เป็นต้น

๔. ยุคโรงเรียนช่างถม

ในขณะที่ช่างถมรุ่นเก่าเริ่มล้มหายตายจากไป ปีละคนสองคน พระรัตนธัชมุนี (ม่วง รัตนธโช) เจ้าอาวาสวัดท่าโพธิ์ ในฐานะผู้อำนวยการการศึกษามณฑล นครศรีธรรมราชก็ได้จัดตั้งสถาบันฝึกวิชาทำเครื่องถมขึ้น ในวัดท่าโพธิ์ ตำบลท่าวัง อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๖ เรียกว่า "โรงเรียนช่างถม" โดยใช้เงินนิตยภัตที่ท่านเจ้าคุณได้รับพระราชทานมาจ่ายเป็นเงินเดือนแก่ครูช่างถม กิจการของโรงเรียนดำเนินมากระทั่งก่อนกระแท่นหลายปี จนกระทั่งกระทรวงศึกษาธิการเห็นความสำคัญของศิลปหัตถกรรมด้านนี้จึงรับโรงเรียนนี้ไว้เป็นโรงเรียนรัฐบาลได้พัฒนาทั้งอาคารสถานที่ บุคลากร และหลักสูตรจนในที่สุดกลายเป็นวิทยาลัยศิลปหัตถกรรมนครศรีธรรมราชที่มั่นคงอยู่ในปัจจุบันนี้

ช่างถมในยุคนี้มีหลายคน ที่ปรากฏชื่อ ได้แก่ นายกิน (ไม่มีนามสกุล) เจ้าคณะพระรัตนธัชมุนี (ม่วง) ได้เชิญมาเป็นครูสอนวิชาช่างถมแก่นักเรียนรุ่นแรก (ซึ่งมาจากโรงเรียนสุขุมภิบาล) เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๖ สอนอยู่ได้ ๔ เดือน ก็ลาออก ช่างคนต่อมาคือนายเมืองสินธุรงค์ ได้รับเชิญมาเป็นทั้งครูน้อยและครูใหญ่คนแรกของโรงเรียนนี้เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๖-๒๔๕๙ ได้รับเงินเดือนจากนิตยภัตของท่านเจ้าคุณเดือนละ ๒๕ บาท สอนได้ ๓ ปีก็ลาออกเนื่องจากมีปัญหาสุขภาพ

ช่างถมนอกจากนี้ยังมีนายกลิ่น จันทรังษี ซึ่งเป็นศิษย์เก่าของโรงเรียนช่างถมแห่งนี้ สมัครเข้าเป็นครูใหญ่เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๙ ทั้งสอนและบริหารกิจการของโรงเรียนด้วยความตั้งใจมาโดยตลอด จนกระทั่งเกษียณอายุเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๑

แม้ลูกศิษย์ของโรงเรียนช่างถมจะเพิ่มจำนวนขึ้นปีละไม่มากนักเพราะการเรียนวิชาชีพสมัยนั้นไม่เป็นที่นิยมของนักเรียนและผู้ปกครองแต่ผลผลิตของโรงเรียนได้กระจายไปประกอบอาชีพนี้อยู่มากโดยเฉพาะในร้านจำหน่ายโลหะรูปพรรณประเภทเครื่องถมและเครื่องเงินในนครศรีธรรมราช

๕. ยุคฟื้นฟูวัฒนธรรม

ด้วยเหตุที่ค่านิยมการเรียนวิชาชีพหรืออาชีวศึกษาในยุคก่อนไม่เป็นที่นิยมของเด็กและผู้ปกครอง จึงทำให้จำนวนช่างถมในนครศรีธรรมราชค่อยๆ ลดลง ประกอบกับผลิตภัณฑ์เครื่องถมมีราคาแพง การประกอบอาชีพช่างถมจึงเริ่มถึงทางตัน

รัฐบาลเริ่มให้ความสำคัญต่องานวัฒนธรรม โดยการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (สวช.) ขึ้นใน พ.ศ. ๒๕๒๒ หน่วยงานนี้ได้ให้ความสำคัญต่อช่างและศิลปินผู้ผลิตหรือประกอบกิจกรรมทางวัฒนธรรม โดยการจัดทำโครงการเชิดชูเกียรติผู้มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรมสาขาต่างๆ เป็นประจำทุกปี

ด้วยหลักการและเหตุผลของโครงการนี้ ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมีสำนักงานอยู่ที่วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช (สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราชปัจจุบัน) จึงได้สรรหาบุคคลผู้มีผลงานดีเด่นด้านเครื่องถมในจังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อเสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ซึ่งผลปรากฏว่ามีช่างถม ๒ คนที่ได้รับการพิจารณาให้เป็น "ศิลปินแห่งชาติ" และ "ผู้มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรม" คือ นายหัง โสภางค์ และนายชุม สุวรรณทิพย์ ตามลำดับ

นายเห่ง ไสภาพงศ์
ศิลปินแห่งชาติ (สาขาเครื่องถม)

เกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๕ ที่บ้านหน้าวัดพระบรมธาตุ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นบุตรนายสี นางนุ้ย ไสภาพงศ์ เมื่ออายุ ๘ ปี ได้เข้าเรียนชั้นประถมศึกษาที่โรงเรียนพระเสื้อเมือง (โรงเรียนวัดพระมหาธาตุ ในปัจจุบัน) จบชั้นประถมปีที่ ๓ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๖ แล้วไปต่อที่โรงเรียนช่างถม หน้าวัดวังตะวันตก (ซึ่งได้พัฒนามาเป็นวิทยาลัยศิลปหัตถกรรมนครศรีธรรมราช ในปัจจุบัน) จนจบหลักสูตรช่างถม เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๑ ได้ปฏิบัติงานอยู่ที่โรงเรียนนี้ถึงสามปี แล้วจึงออกไปทำงานเป็น "ช่างถม" อย่างเต็มตัว เมื่ออายุ ๒๒ ปี โดยประจำอยู่ที่ร้านสุพจน์ (เป็นโรงงานและร้านที่ผลิตและจำหน่ายเครื่องถมที่มีชื่อเสียงที่สุดของจังหวัดนครศรีธรรมราช) ณ ที่นี้นายเห่งได้รับการฝึกทำเครื่องถมเป็นพิเศษจากนายรุ่ง สิ้นรุ่งรงค์ช่างถมฝีมือเยี่ยมในยุคนั้น จนทำให้นายเห่ง ไสภาพงศ์ มีฝีมือเข้าขั้นเป็นช่างถมยอดเยี่ยม

กว่า ๕๐๐ ปีแล้วที่ช่างมีฝีมือชาวนคร ได้สร้างสรรค์ผลงานอันเต็มไปด้วยสุนทรียภาพ ช่างถมที่สืบทอดสายใยแห่งฝีมือต่อเนื่องกันมา และหนึ่งในจำนวนนี้ก็คือ นายเห่ง ไสภาพงศ์ ผู้ได้รับการยกย่องว่าเป็นช่างถมที่มีฝีมือยอดเยี่ยมของจังหวัด ได้ใช้ชีวิตอยู่กับเครื่องถมศิลปหัตถกรรมลือชื่อของนครศรีธรรมราชมากกว่า ๖๐ ปีด้วยความสนใจยิ่ง เพราะนายเห่งรู้ว่าเครื่องถมเป็นมรดกหัตถกรรมชั้นสูงที่บรรพบุรุษชาวนครศรีธรรมราชสั่งสมมาจนได้ชื่อว่า "ถมนคร"

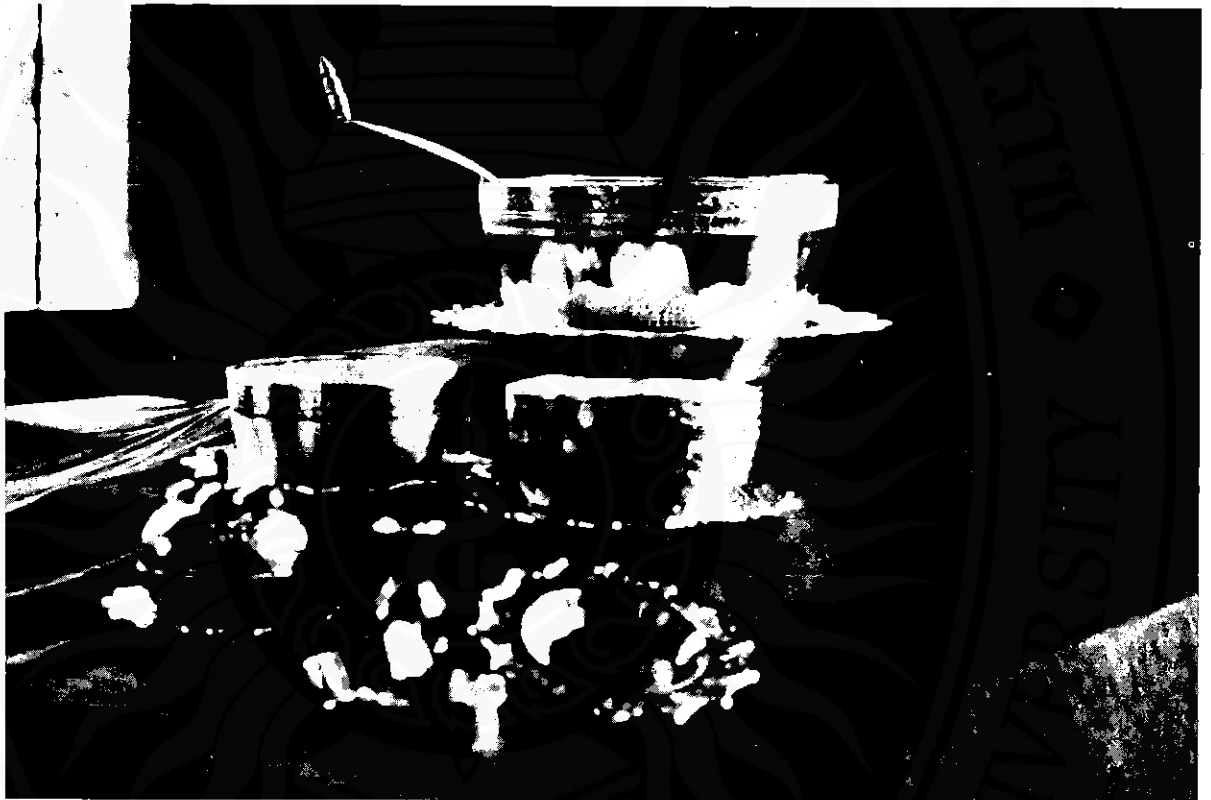
ในแง่ผลงานเครื่องถมนายเห่งได้ประดิษฐ์ตั้งแต่สิ่งของเล็ก ๆ เช่น แหวน ล็อกเก็ต กำไลไปจนถึงสิ่งของชิ้นใหญ่ ๆ เช่น ขัน พาน ถาด ประดิษฐ์ด้วยมือทั้งสิ้น นับตั้งแต่การขึ้นรูป การเขียนลวดลายการสลัก การถมและการขัด โดยใช้ความชำนาญ ทรัพยากร และความละเอียดลออ ความอดุสาหวิริยะเป็นสำคัญเครื่องถมเหล่านี้ได้ถูกจำหน่ายแจกและเปลี่ยนมือไปหลายต่อ

หลายแห่ง ที่มีสะสมและตกทอดอยู่บ้างในเวลานี้พอจะหาดูได้ในวิหารเขียน วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลงานที่นายเหง้า ภาคภูมิใจ ก็คือ ชุดน้ำชาถมทองซึ่งตนร่วมกับช่างถมชาวนครหลายคนประดิษฐ์ขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๒ ชุดน้ำชาถมทองชุดนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงนำไปพระราชทานแก่ประธานาธิบดีไอเซนฮาวร์ แห่งสหรัฐอเมริกาในคราวเสด็จประพาสสหรัฐอเมริกาและยุโรปครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๓

ในแง่การสืบทอดวิชาทำเครื่องถม นายเหง้าเป็นผู้ที่เมตตากรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่พร้อมที่จะถ่ายทอดวิชาความรู้แก่ศิษย์และผู้สนใจตลอดเวลา งานฝีมือทุกชิ้นจึงมีการพัฒนาอยู่เสมอ

ทุกครั้งที่ปรารภถึงอนาคตของเครื่องถม นายเหง้ามักจะแสดงความวิตกกังวลอย่างเห็นได้ชัด นายเหง้าพูดอยู่เสมอว่าเครื่องถมนี้อาภัพนัก หาช่างฝีมือในด้านนี้ได้ยากขึ้นทุกขณะ เนื่องจากสภาวะเศรษฐกิจได้บีบรัดจนทำให้ช่างถมต้องหันไปหาอาชีพอื่น ซึ่งผลิตงานได้เร็วและค่าตอบแทนเร็วกว่า ยิ่งในปัจจุบัน แร่เงิน

เครื่องถมเงินถมทองฝีมือนายเหง้า โสภางค์

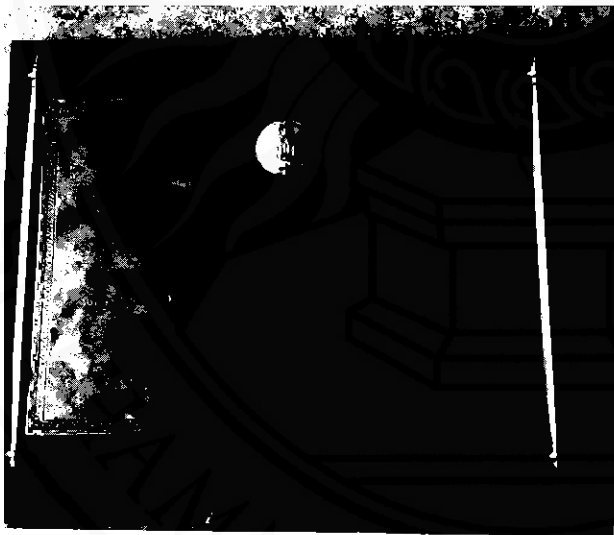
นอกจากนั้นในช่วง ๕๐ ปีเศษของการเป็นช่างถม นายเหง้าได้ทำเครื่องถมเพื่อจำหน่ายบ้าง ทำตามที่ถูกคำสั่งบ้าง รวมหลายร้อยชิ้น ในจำนวนนี้เคยส่งเข้าประกวดในงานศิลปหัตถกรรมที่กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมกระทรวงอุตสาหกรรมจัดขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๔ โดยได้รับรางวัลที่ ๓ ด้วย

และทองคำที่นำมาทำเครื่องถมมีราคาแพงขึ้นมาก จึงไม่ค่อยมีผู้ใดกล้าสั่งทำเครื่องถม โดยเฉพาะคือ ถมทองซึ่งต้องลงทุนสูงกว่าถมเงินหลายเท่า ทำให้ช่างถมหมดอาชีพไปทุกขณะ ประกอบกับช่างถมที่มีฝีมือก็ล้มหายตายจากไปมาก แม้ปัจจุบันจะมีโรงเรียนช่างถมที่มีฝีมือก็ล้มหายตายจากไปมาก แม้ปัจจุบันจะมี

เข้ารับโล่พระราชทานผู้มีผลงานดีเด่นแห่งชาติจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา

โรงเรียนช่างถมหรือวิทยาลัยศิลปหัตถกรรมขึ้นที่ นครศรีธรรมราชก็ตาม แต่วิชาช่างถมก็เป็นแต่เพียง แผนกหนึ่งของสถาบันนี้เท่านั้น ผู้ที่เลือกเรียนวิชานี้ก็ มีน้อย อนาคตของเครื่องถมจึงเป็นเรื่องที่น่าห่วงใยเป็น อย่างยิ่ง

นายเห็ง โสภางค์ ได้รับการยกย่องว่าเป็น ช่างถมฝีมือเยี่ยมของจังหวัดนครศรีธรรมราช ท่านได้ ใช้ชีวิตอยู่กับเครื่องถมมากกว่า ๖๐ ปี ได้สร้าง ผลงานด้วยความประณีตและพิถีพิถันอยู่เสมอ พร้อมทั้งจะ เผยแพร่จะถ่ายทอดวิชาความรู้แก่ศิษย์ และผู้สนใจ ตลอดเวลาจึงสมควรยกย่องไว้ในฐานศิลปินประจำชาติ ด้วยเหตุนี้คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติจึงได้ ประกาศยกย่องนายเห็ง โสภางค์ เป็น "ผู้มีผลงานดี เด่นทางวัฒนธรรม" สาขาเครื่องถม ประจำปี ๒๕๒๘ เมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๒๘ และต่อมาในวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๓๐ คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติก็ ได้ประกาศยกย่องให้เป็น "ศิลปินแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๒๘ สาขาทัศนศิลป์ (เครื่องถม) จึงนับเป็นเกียรติ แก่ตนเองและครอบครัวยิ่ง

นายชุม สุวรรณทิพย์

ผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม (เครื่องถม)

เกิดเมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม พ.ศ.๒๔๖๐ ที่อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เข้าเรียนโรงเรียนประถมศึกษาที่โรงเรียนสุขุมมาภิบาล แล้วเรียนต่อวิชาชีพที่โรงเรียนช่างถมจนสำเร็จชั้นต้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๖

เริ่มสนใจงานศิลปะและเป็นช่างถม มาตั้งแต่อายุได้ ๑๔ ปี ทำงานช่างถมครั้งแรกที่ร้านวิโรจน์พานิช อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช สามปีต่อมาต้องออกไปเป็นทหารเกณฑ์ เมื่อพ้นจากการเกณฑ์แล้วจึงกลับมาทำงานช่างถมอีกครั้งหนึ่งที่ร้านสุพจน์ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ขุนวิโรจน์ รัตนกร เจ้าของร้านวิโรจน์พานิช ได้ติดต่อขอให้กลับไปทำงานช่างถมที่ร้านวิโรจน์เหมือนเดิม แต่ได้สัญญาสุภาพบุรุษกับร้านสุพจน์เสียแล้ว จึงต้องทำงานช่างถมเป็นการส่วนตัวจนกระทั่งปัจจุบัน

ร้านวิโรจน์พานิช และร้านสุพจน์ เป็นร้านผลิตและจำหน่ายเครื่องถมเงินถมทองที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับมากที่สุดในจังหวัดนครศรีธรรมราช ฝีมือการทำเครื่องถมเงินถมทองคุณภาพสูง เป็นที่เชิดหน้าชูตาตลอดมา

นายชุม ได้สร้างสรรค์งานถมเงิน ถมทอง เป็นเครื่องใช้และเครื่องประดับต่างๆ เช่นพานโตก ชันน้ำพานรอง คนโท กรวดน้ำ กระเป๋าทอง กำไล ชันตักบาตร กรอบรูป และชุดน้ำชา เป็นต้น

ฝีมือการทำถมเงิน ถมทองของ นายชุม ยอดเยี่ยมเป็นที่ยอมรับของช่างถมด้วยกันผลงานที่เด่นมักปรากฏในนามของร้านวิโรจน์และสุพจน์ตลอดมา ในระยะต่อมา เมื่อนายชุมออกทำงานส่วนตัว ผู้ที่รู้จักฝีมือและผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องถม เป็นต้นว่า ดร.ไสว

ผลงานเครื่องถมทองของนายชุ่ม สุวรรณทิพย์

สุทธิพิทักษ์ อธิการบดี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ได้ขอร้องให้นายชุ่ม ทำเครื่องถมเงินถมทองในลักษณะ และรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเป็นของที่ระลึกแก่ผู้ใหญ่ใน กรุงเทพฯ มาขอให้นายชุ่มซ่อมเครื่องถมเงิน เครื่องถมทอง และทำเครื่องถมเงิน เครื่องถมทองอีกมากมาย ภายหลัง พระบรมวงศานุวงศ์ก็ทรงสนพระทัยในฝีมือช่างถมของนายชุ่มมากเช่นกัน

นายชุ่มเคยเป็นตัวแทนช่างถมประจำจังหวัด นครศรีธรรมราช ไปสาธิตในพระตำหนักทักษิณราช นิเวศน์ผลงานของตนในนามของร้านวิโรจน์และร้าน สุพจน์ได้รับรางวัลชนะเลิศในโอกาสต่างๆ นับขึ้นไม่ถ้วน

นายชุ่มเป็นช่างที่มีวิถุญาณศิลปะ มีความสมถะ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความประพฤติอันดีงาม ถือเป็น "ครู" ของช่างทั้งด้านฝีมือและวัตรปฏิบัติได้เป็นอย่างดี

ในด้านบริการสังคมและชุมชน นายชุ่ม เป็นรองประธานชมรมภราดรจังหวัดนครศรีธรรมราช นอกจากนั้น ยังอุทิศตนบริการวิชาช่างถมแก่สถานศึกษา ส่วนราชการ และองค์กรส่วนรวมต่างๆ ด้วยไมตรีจิตมิตรภาพโดยไม่คิดค่าตอบแทนใดๆ อยู่เสมอ

คุณูปการของท่านเจ้าคุณพระรัตนรัชมณี (ม่วง) และครูรุ่นเก่าแก่ได้ส่งผลให้การถ่ายทอด วิชาการทำเครื่องถมนครยังดำรงอยู่ สามารถสืบทอดความรู้ ความชำนาญและความคิดสร้างสรรค์ไว้แก่เยาวชน ชาวนครผู้รักศิลปะได้อย่างเป็นระบบ จนเป็นที่เชื่อได้ว่าช่างถมฝีมือเอกคงไม่สูญหายไปจากนครศรีธรรมราช และจะดำรงอยู่เป็นความภูมิใจที่เราถืออยู่อีกนานเท่านาน

เชิงอรรถ

- ๑ สรุปความจากจดหมายเหตุในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ประชุมพงศาวดารภาคที่ ๑๘
- ๒ ด.
- ๓ อัมมร ธุระเจน "เครื่องถมนครศรีธรรมราช" ในสารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ เล่ม ๒ หน้า ๕๓๐.
- ๔ ด.